



**Raftul  
Denisei**

---

Colecție coordonată de  
DENISA COMĂNESCU

NICK HORNBY

# Adio, dar mai stau puțin

Traducere din engleză de  
IRINA NEGREA

HUMANITAS  
*fiction*

Redactor: Iustina Croitoru  
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu  
Corector: Georgiana Becheru

Tipărit la Proeditură și Tipografie

Nick Hornby  
*A Long Way Down*  
Copyright © Nick Hornby, 2005  
All rights reserved.

© HUMANITAS FICTION, 2014,  
pentru prezenta versiune românească

ISBN 978-973-689-726-9  
Descrierea CIP este disponibilă  
la Biblioteca Națională a României.

EDITURA HUMANITAS FICTION  
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România  
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51  
[www.humanitas.ro](http://www.humanitas.ro)

Comenzi online: [www.libhumanitas.ro](http://www.libhumanitas.ro)  
Comenzi prin e-mail: [vanzari@libhumanitas.ro](mailto:vanzari@libhumanitas.ro)  
Comenzi telefonice: 0372 743 382, 0723 684 194

*Pentru Amanda*

*Tratamentul contra nefericirii  
este fericirea, orice s-ar spune.*

ELIZABETH McCracken,  
*Niagara Falls All Over Again*

# PARTEA I

## Martin

Dacă pot explica de ce-am vrut să mă arunc de pe acoperișul blocului? Bineînțeles că pot explica de ce-am vrut să mă arunc de pe acoperișul blocului. Doar nu sunt cretin, ce naiba! Pot explica de ce, fiindcă nu a fost ceva inexplicabil: a fost o decizie logică, produsul unui raționament adecvat. Nici măcar n-a fost un raționament prea profund. Asta nu înseamnă însă că a fost numai o toană. Nu, am vrut doar să spun că n-a fost ceva teribil de complicat sau chinuit. Uite, să zicem că ai fi – știu eu? – director-adjunct la o bancă din Guildford. Și că te gândeai să emigrezi, când, tocmai ți se propune să preiei conducerea unei bănci din Sydney. Ei bine, chiar dacă decizia e destul de evidentă, tot ar trebui să reflectezi un pic, așa-i? Ar trebui măcar să te dumirești dacă ai suporta să te muți, dacă te-ai încumeta să te desparți de prieteni și colegi, dacă ai putea să-ți dezrădăcinezi nevasta și copiii. Poate că te-ai așeza frumos jos, cu o foaie de hârtie în față, și ai face o listă cu argumente *pro* și *contra*. De genul:

*CONTRA*: părinți bătrâni, prieteni, clubul de golf.

*PRO*: mai mulți bani, viață mai bună (casă cu piscină, grătar în curte etc.), mare, soare, fără consilii de stânga care să interzică *Baa-Baa Black Sheep*, fără directive CEE care să interzică vânzarea cârnaților britanici etc.

Aiurea, mai încape discuție? Clubul de golf! Lasă, hai, scu-tește-mă. Evident, treaba cu părinții bătrâni te pune un pic pe gânduri, dar atâta tot – un pic, adică puțin de tot. Păi, îți spun eu că în zece minute ai fi pe telefon cu agențiile de voiaj.

Uite-așa a fost și cu mine. Pur și simplu, n-aveam suficiente păreri de rău, dar în schimb găsisem motive cu duiumul să mă arunc de sus. Pe lista mea de argumente *contra* nu figurau decât copiii, deși oricum n-o prea vedeam eu pe Cindy lăsându-mă să-i mai văd vreodată. Părinți bătrâni n-am și nici golf nu joc. Suicidul era ca Sydney-ul, pentru mine. Și spun asta fără nici cea mai mică intenție de a jigni lumea cumsecade din Sydney.

## Maureen

Lui i-am spus că o să mă duc la o petrecere de Anul Nou. I-am zis asta în octombrie. Nici nu știu dacă invitațiile de Anul Nou se fac deja din octombrie. Probabil că nu. (Și de unde să știu, în fond? Eu n-am mai fost la așa ceva din 1984. June și Brian, de vizavi, au făcut o chestie de-asta, exact înainte să se mute. Dar, chiar și atunci, doar am dat doar o fugă pe-acolo, cel mult o oră, după ce-a adormit el.) Simțeam însă că nu mai pot aștepta. Mă tot gândisem la asta de prin mai sau iunie și ardeam de nerăbdare să-i spun. O tâmpenie, de fapt. Tot nu înțelege, sunt sigură de asta. Mi-au zis să vorbesc mereu cu el, dar e clar că nu pricepe nimic. Halal motiv de nerăbdare! Dar așa se poate vedea măcar la ce-mi rămânea mie să mai vihez, nu?!

În momentul în care i-am spus, mi-a venit să mă duc direct la spovedanie. Păi, mințisem, nu-i așa? Îmi mințisem propriul fiu. Oh, era doar o minciună mărunță, prostească: îi spuseseam, dinainte cu câteva luni, că urma să mă duc la o petrecere, o petrecere născocită de mine. Dar și o ticluisem ca la carte. I-am spus cine dădea petrecerea, de ce fusesem invitată, de ce voiam să mă duc și cine urma să mai vină. (Petrecerea o dădea Bridgid, Bridgid de la biserică. Și fusesem invitată, fiindcă venea și sora ei din Cork, iar sora ei întrebase de mine în vreo două scrisori. Și eu voiam să merg acolo, fiindcă sora lui Bridgid o dusesse pe soacră-sa la Lourdes, iar pe mine mă interesa să aflu tot, ce și cum e-acolo, gân-

dindu-mă să mă duc și eu cu Matty, la un moment dat.) Dar spovedania nu era posibilă, întrucât știam că va trebui să repet păcatul, minciuna, de nenumărate ori, până la sfârșitul anului. Nu numai în fața lui Matty, ci și a oamenilor de la azil și... Păi, nici nu mai există altcineva, de fapt. Poate careva de la biserică, sau de la vreun magazin. E aproape comic, când te gândești mai bine. Dacă stai zi și noapte să îngrijești un copil bolnav, nu prea mai ai loc de păcate, iar eu de-un car de ani nu mai făcusem nimic, ca să fi avut de ce să mă spovedesc. Și-am ajuns pe urmă să păcătuiesc atât de groaznic, încât nici nu mai îndrăzneam să vorbesc cu preotul, pentru că știam că voi continua să tot păcătuiesc mereu până în ziua în care voi muri, când voi săvârși cel mai mare păcat dintre toate. (Dar de ce-o fi asta cel mai mare păcat dintre toate? Toată viața ți se spune că vei merge în acel loc minunat, când vei răposa. Culmea însă, singurul lucru pe care îl poți face ca s-ajungi acolo un pic mai repede este exact ceea ce te va împiedica să mai ajungi acolo vreodată. Oh, înțeleg că-i ca atunci când sari peste rând la coadă. Dar, dacă cineva se bagă-n fața altora la Poștă, lumea din spate țâțâie nervoasă. Sau mai zice câte unul: „Pardon, eram înainte“. Nimeni nu-i spune băgărețului: „O să arzi veșnic în focul iadului“. Asta ar fi un pic cam tare.) Nu-nseamnă că din cauza asta am renunțat cumva să mă mai duc la biserică. Dar am continuat să mă duc, fiindcă altfel lumea ar fi crezut că s-a întâmplat ceva rău.

Pe măsură ce se apropia data din ce în ce mai mult, îi tot strecuram crâmpoie de informații, pe care îi spuneam că le-a-dunasem de ici, de colo. În fiecare duminică, mă prefăceam că aflasem ceva nou, fiindcă duminica era ziua când mă vedeam cu Bridgid. „Bridgid zice că o să se danseze.“ „Bridgid se teme că poate nu bea toată lumea vin și bere, așa că o să cumpere și niște țările.“ „Bridgid nu știe câți or să vină deja ghiftuiți la petrecere.“ Dacă Matty ar fi avut capacitatea să înțeleagă ceva, ar fi ajuns la concluzia că Bridgid asta era cam țični-tă, din moment ce se prăpădea atâta cu firea pentru o reuniune de nimica toată. Mă înroșeam de fiecare dată când o vedeam la biserică. Și sigur c-aș fi vrut să aflu ce program avea, de fapt, de Anul Nou, dar n-am întrebat-o niciodată.

Dacă chiar ar fi intenționat să dea o petrecere, n-aș fi vrut să se simtă obligată să mă invite și pe mine.

Mi se face și rușine, când mă gândesc cum a fost atunci. Nu din cauza minciunilor – acum m-am obișnuit să mint. Nu, dar mi-e rușine cât de jalnic era totul. Într-o duminică, mi-a venit să-i povestesc lui Matty de unde voia Bridgid să cumpere șunca pentru sandvișuri. Dar toate astea existau doar în capul meu, noaptea de Anul Nou bineînțeles că era, dar pentru mine asta era o modalitate de a vorbi, fără să spun de fapt ceva. Și presupun că ajunsesem să cred și eu un pic în petrecerea aia, cam așa cum ajungi să crezi în poveștile din cărți. Din când în când, îmi imaginam cu ce o să mă îmbrac, cât o să beau de mult, la ce oră o să plec de-acolo. Sau dacă o să iau un taxi până acasă. Chestii de genul ăsta. În final, era ca și cum chiar aș fi fost la petrecere. Dar nici măcar în imaginația mea, nu mă vedeam stând de vorbă cu cineva acolo. Întotdeauna, se făcea că eram fericită să pot pleca acasă.

## Jess

Am fost la un chef jos, în hardughia aia. Era o petrecere de tot rahatul, cu punkeri din ăia bătrâni, care-au stat pe jos, au băut cidru, au fumat ditamai jointurile și-au ascultat niște bazaconii de-alea tâmpite de melodii reggae. La miezul nopții, unul dintre ei a bătut din palme sarcastic, la care vreo doi au râs, și-asta a fost tot – La Mulți Ani și ție. Păi, și cea mai fericită persoană din Londra, dacă nimerea cumva la petrecerea asta, la douăsprezece și cinci noaptea tot ar fi apucat-o să se arunce de pe acoperiș. Și eu, oricum, nu eram deloc cea mai fericită persoană din Londra. Evident.

M-am dus acolo, doar fiindcă mi-a zis cineva de la școală c-o să fie și Chas, dar n-a fost. L-am sunat pe mobil pentru a enșpea mia oară, dar îl avea închis. Când ne-am certat prima dată, mi-a zis să nu-l mai hărțuiesc, dar ăsta-i un cuvânt cam pătimăș, așa-i? Nu cred că se poate spune că hăr-

tu iești pe cineva, când doar îi dai telefon, îi trimiți scrisori și e-mailuri sau te duci să-i bați la ușă. Iar la el la serviciu n-am fost decât de două ori. Fie, de trei ori, dacă punem la socoteală și petrecerea lor de Crăciun, ceea ce eu zic că nu-i cazul, din moment ce oricum spusese că o să mă ia cu el. A hărțui pe cineva înseamnă să te ții scai de el peste tot, prin magazine, în vacanță, oriunde, nu-i așa? Păi eu nici nu m-am apropiat de vreun magazin. Și, oricum, nu cred că se cheamă hărțuire, când cineva ți-e dator cu o explicație. A fi dator cu o explicație cuiva este ca și cum i-ai datora niște bani, și nu așa, un fleac de cinci lire amărâte, nu. Cinci sau șase sutare pe puțin, mai degrabă. Păi, când unul are datorie la tine cinci sau șase sutare minimum și vezi că te evită tot timpul, cum să nu te duci ată la ușa lui, noaptea târziu, când știi că îl găsești acasă?! Oamenii nu se joacă, dacă-i vorba de-atâta bănet. Trimit mardeiașii pe capul datornicului și-i rup picioarele, numai că eu n-am mers niciodată așa de departe. Am dat dovadă de oareșice reținere.

Vasăzică, deși m-am lămurit de la început că nu venise la cheful ăla, tot n-am plecat imediat. Unde să mă fi dus în altă parte? Îmi plângeam singură de milă. Unde s-a mai pomenit ca la optsprezece ani să nu ai tu unde să te duci de Anul Nou, decât la o petrecere de tot rahatul într-o hardughie căcăcioasă, unde nu cunoști pe nimeni? Ei, bine, uite că mie mi-a reușit și-asta. Se pare că îmi reușește în fiecare an. Mă împrietenesc destul de ușor, dar pe urmă prietenii se satură de mine, deși nu-mi prea dau seama de ce sau cum. Și uite-așa amicii și petrecerile dispar.

Jen s-a saturat de mine, sunt sigură. A dispărut și ea, ca toți ceilalți.

## Martin

Timp de vreo două luni înainte, am tot căutat pe internet anchete despre sinucideri, doar așa, din curiozitate. Și, aproape în fiecare caz, procurorul spune același lucru: „Și-a pus

capăt zilelor, într-un moment de dezechilibru mintal“. Ca apoi să citești ce pățise amărâțul ăla: ba nevastă-sa se culcase cu prietenul lui cel mai bun, ba omul rămăsese fără serviciu, ba fie-sa decedase într-un accident de mașină cu câteva luni în urmă... Hei, domnu' procuror? Se-aude? Îmi pare rău, amice, dar n-a fost nici un dezechilibru psihic aici. Ba așa zice chiar că tipu' a avut o reacție normală. Se tot adună nasoleală peste nasoleală, până când simți că nu mai poți suporta, și-atunci înșfaci un furtun de cauciuc și-o ștergi cu automobilul familiei spre cea mai apropiată parcare supraetajată. Mie mi se pare corect, nu? Și n-ar trebui atunci ca în concluziile anchetei să scrie: „Și-a pus capăt zilelor, după ce a reflectat naibii lucid și profund la marea vraște din viața lui?“

O dată nu mi s-a întâmplat să citesc vreo relatare în ziar, care să mă convingă într-adevăr că răposatul era sărit de pe fix. Cam așa, adică: „Înaintașul de la Manchester United, care era logodit cu actuala Miss Suedia, a reușit de curând o dublă performanță unică: este singurul bărbat care a câștigat vreodată în același an Cupa Asociației Engleze de Fotbal și Oscarul pentru cel mai bun actor. Drepturile pentru primul lui roman tocmai au fost achiziționate de către Steven Spielberg, contra unei sume rămase confidențiale. Un membru al personalului l-a găsit spânzurat de o grindă, în grajdurile proprii“. Ei bine, n-am văzut niciodată vreun raport de anchetă care să sune astfel, dar dacă ar exista cazuri în care oameni fericiți, celebri, talentați și-au pus capăt zilelor, logic ar fi să conchizi că mult invocatul echilibru mintal era într-adevăr cam șubred. Nu spun că a fi logodit cu Miss Suedia, a juca la Manchester United și a câștiga Oscaruri te-ar inocula cumva împotriva depresiei – asta nicidecum, sunt sigur. Spun doar că lucrurile de genul ăsta îți priesc. Uitați-vă la statistici. Probabilitatea de a-ți face singur seama e mult mai mare dacă tocmai ai trecut printr-un divorț. Ori dacă ești anorexica. Sau dacă ești șomer. Sau dacă te prostituezi. Ori dacă ai luptat în război, ori ai fost violat, ori ți-a murit cineva... Există o puzderie de factori care îi împing pe oameni peste

parapet; nici unul dintre acești factori nu are cum să te facă să te simți altfel decât înfiorător de nenorocit.

Acum doi ani, nu s-ar fi întâmplat ca Martin Sharp s-ajungă să șadă pe o cornișă îngustă, în toiul nopții, holbându-se în jos de la vreo treizeci de metri înălțime, spre aleea de beton și întrebându-se dacă va auzi zgomotul pe care îl vor face oasele lui când se vor sfărâma bucățele. Dar acum doi ani Martin Sharp era alt om. Încă aveam serviciu. Încă aveam nevastă. Nu mă culcasem cu una de cincisprezece ani. Nu făcusem pușcărie. Nu trebuise să stau de vorbă cu alea mici ale mele despre articolul de pe prima pagină a unui ziar de scandal, un articol cu titlul „SPURCĂCIUNEA!” și ilustrat cu o poză de-a mea zăcând lat pe trotuar în fața unui faimos local de noapte londonez. (Cum ar fi sunat titlul dacă m-aș fi aruncat de-acolo? „A CRĂPAT SPURCATUL!” , eventual. Sau poate „SFÂRȘITUL LUI SHARP!”) Nu existau, se cuvine spus, atâtea motive de stat-pe-cornișă, până să nu se fi întâmplat toate astea. Așa că să nu mi se zică mie că echilibrul meu psihic era deranjat, pentru că eu nu aveam deloc senzația asta. (Apropo, ce-nseamnă de fapt chestia asta cu „echilibrul mintal”? E ceva strict științific? Chiar se-ntâmplă ca mintea să ți se clatine în sus și-n jos prin cap, ca un solz de pește, după cât ești de ținut?) Dorința de a mă omorî a fost o reacție rezonabilă și adecvată la o întreagă serie de întâmplări nefericite, din cauza cărora viața pentru mine ajunsese de netrăit. Oh, da, știu și eu că doctorii de nebuni ar spune că m-ar fi putut ajuta, dar ăsta-i și necazul, ce naiba, cu pe puțin jumate din țara asta, nu? Nimeni nu e dispus să își asume responsabilitățile. Întotdeauna, altul e de vină. Bu-hu-hu. Ei bine, întâmplarea face să mă număr printre rarii indivizi care nu cred că cele întâmplate între mami și tati ar avea cumva vreo legătură cu faptul că eu m-am regulat cu una de cincisprezece ani. Întâmplarea face să cred că oricum m-aș fi culcat cu ea, indiferent dacă am fost sau nu alăptat, așa că venise momentul să îmi asum ceea ce făcusem.

Și ceea ce făcusem este că mă pișasem pe ea de viață. Literal. Mda, bine, OK, nu *literalmente* literal. Adică, mă-nțelegeți, nu-mi preschimbasem viața în urină ca s-o adun toată

în vezică, și-așa mai departe pe urmă. Dar simțeam că îmi băgasem picioarele în ea de viață, la fel cum îți poți băga picioarele în ei de bani. Viața mea fusese plină – copii, neveste, funcții și toate chestiile de rigoare, dar ajunsese cumva să nu mai știu ce făcusem cu ea. Nu, stați, nu-i așa. Știam ce făcusem cu viața mea, așa cum știi ce-ai făcut cu banii când ți-ai băgat picioarele în ei. O irosisem. Îmi irosisem dragostea copiilor, slujba și nevasta pe puștoaice și baruri de noapte: toate lucrurile astea costă scump, or eu plătisem fără să-mi pese, și dintr-odată viața mea n-a mai existat. Ce-avea să rămână după mine? În seara de Anul Nou, am avut senzația că mi-aș lua rămas-bun de la o vagă formă de luciditate și de la un sistem digestiv semifuncțional – toate indicii ale vieții, desigur, dar nici unul al conținutului. Nici măcar nu eram cine știe ce trist. Mă simțeam doar foarte tâmp și foarte furios.

Nu sunt acum aici fiindcă brusc aș fi descoperit vreun sens. Sunt acum aici fiindcă și noaptea aia a fost o porcărie, ca de obicei. N-am fost în stare nici măcar să mă arunc dracului pe bune de pe mizeria aia de bloc-turn!

## Maureen

În ajun de Anul Nou, au trimis o ambulanță de la azil, ca să-l ia acolo. Trebuia să plătesc în plus, dar nu m-a deranjat. Ce mai conta, de fapt? Până la urmă, Matty îi va costa mult mai mult decât mă costau ei pe mine acum. Eu plăteam doar pentru o noapte, dar ei aveau să plătească pentru tot restul vieții lui.

M-am gândit să mai ascund din lucrurile lui Matty, ca nu cumva să li se pară dubios, dar nu era obligatoriu ca toate să fie ale lui. Puteam, în fond, să mai am o droaie de copii, oricum nu era treaba lor, așa că le-am lăsat acolo. Au venit pe la șase, iar tinerii ăia doi l-au scos afară cu scaunul cu roțile. N-am putut să plâng când l-au luat, fiindcă tipii și-ar fi dat seama că nu era ceva în regulă; ce știau ei era că urma să